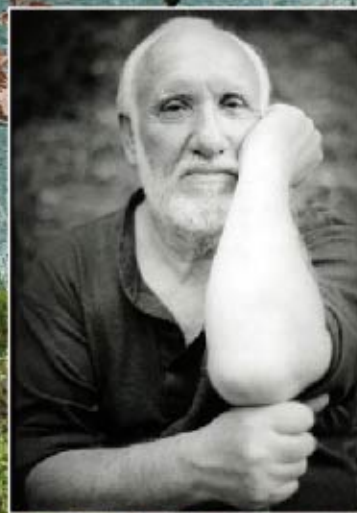

A CANDEA

Edita: Asociación "FONTE do MILAGRO" - PRIMAVERA-VERAN 2010 - D. Legal: LU-454-00 - ISSN 1888-3915 - Nº 26

Uxío Novoneyra letras galegas 2010

Revista do Caurel

SUMARIO

Foto Portada	J. Luis M. Sande
Páx 2	Sumario, Teléfonos de Interese
Páx 3	Editorial
Páx 4	Darwin, de Quioto a Copenhaga
Páx 7	2010 Ano de Novoneyra
Páx 8	A Agricultura
Páx 9	A Sanidade, Problema serio no Courel
Páx 10	Xesús Manuel Marcos
Páx 12	Revolta política no Caurel
Páx 13	Camiñando na vida
Páx 14	XI Festa da Pisa
Páx 16	Aires Novos
Páx 18	VII Certame de pintura
Páx 20	Novas
Páx 22	Portadas A Candea
Páx 23	Breve historia da música Celta
Páx 24	Requiem por Gelines
Páx 26	Encontros poéticos do Lor

TELÉFONOS DE INTERESE

CENTRO MÉDICO (Folgozo)	982 43 30 33
CENTRO MÉDICO (Seoane)	982 43 30 90
HOSPITAL COMARCAL (Monforte)	982 41 79 00
EMERXENCIAS MÉDICAS	06 1
SOS GALICIA	112
CRUZ VERMELLA (Pedrafitas)	982 36 70 06
CRUZ VERMELLA (Quiroga)	982 42 83 55
FARMACIA (Folgozo)	982 43 31 02
CASADO CONCELLO	982 43 30 01
CUARTEL GARDA CIVIL (Seoane)	982 43 30 83
AUTOBUSES "Empresa Caurel"	982 42 82 11
ESTACIÓN DE AUTOBUSES (Monforte)	982 40 26 94
ESTACIÓN RENFE (Monforte)	982 40 20 96
INCENDIOS FORESTAIS	085

O OUTONO

Xa chegaron as cores de outono
nas montañas asoma o lobo
píntase o chan de dourado rano
nas terra meigas do noso pobo.

O vento roxe forte, moi forte
corren, corren as nubes a rea
de acá para aló, de Sur a Norte
acumulando de choiva o ceo.

Cae choiva, non deixa de pingar
os paxariños calan os ríos
as neboas non deixan o sol brillar
medran, enchéndose de auga os ríos.

Os pobres, co frío, a friter
coa fame, e sen para durmir colchan
mentras os ricos poñen a queimar
o peito con manxar, o pé da calefacción.

Nos potes cocen carne do porco
o viño xa cocé tamén coa agulla
o lume queñándolles o corpo
os froitos secos metidos na tulla.

Xa chegou outro dourado Outono
que afa pasalo, se nos fal eterno
vivindo nel un esperto sono
que lle abre as portas o Inverno.

Germán López Quiroga

FORMA PARTE DO EQUIPO DE "A CANDEA"

Si tes algo que contar do acerca Courel ou desexas que as túas fotos aparezan na revista A CANDEA, so tes que facelo chegar a través do enderezo electrónico ou postal ou tamén facendo a entrega en mán, e si este poder ser en soporte dixital, mellor. Lembra que calquera traballo que se reciba para ser publicado, deberá traer consigo a identidade do seu autor ou responsable.

A Dirección da revista reservase o dereito da publicación dos traballos, rexeitando calquera que se considere non axeitado polo seu contido ofensivo ou menosprezo a persoas, estamentos, etc.

ENVIA A TÚA COLABORACIÓN PARA ACANDEA Nº 27, ANTES DO 30 XUÑO DE 2010.

QUERES SER MEMBRO DE "FONTE DO MILAGRO"?

Si desexas formar parte da Asociación, participar nés actividades que esta organiza e o mesmo tempo traballar na recuperación e desenvolvemento cultural de O Courel informate en: www.fontedomilagro.org ou ben no enderezo electrónico acandea@mundo-r.com. Tamén podes facelo no enderezo postal: Asociación Cultural "FONTE DO MILAGRO"- Froxán, s/n - C.Postal 27325- Folgozo do Courel (Lugo) e nos teléfonos: 982 210 128 - 619 025 252.

CASAS RURAIS

RODRIGO e A BOUZA

Ó PE DA FERMOUSA DEVESEA DE PADERNE

A MELLOR MANEIRA DE DISFRUTAR DA NATUREZA

Información e reserva: Tfno e Fax: 982 185 110 Paderne, O CAUREL

ALUGUER
DE QUADS

Dende fai unhas datas son moitas as chamadas e mensaxes que estou a recibir preguntando para cando o número 26 de A CANDEA; isto dame a entender que aínda que pasaron 10 anos dende a saída da primeira edición da Revista do Caurel, esta segue a despertar interese para moitos, mantense viva a pesares das dificultades coas que nos atopamos para seguir adiante, imaxino que todos os lectores coñecerdes os atrancos e dificultades que para unha asociación humilde e sen ánimo de lucro ten sacar a rúa 28 páxinas de mellor ou peor calidade, con contidos e temas relacionados coa vida e xentes do Caurel; unha publicación feita de maneira sinxela por xentes do pobo, de tódalas condicións pero con un único obxectivo: o acontecer social e cultural no ámbito de influencia do colectivo "FONTE do MILAGRO".

Volvemos ó ano 2000, unhas datas que todo se prevía novo, entrabamos nun novo século e ó mesmo tempo un novo milenio; falábase e moito da ciencia, as novas tecnoloxías, unha chea de adiantos que farían a nosa vida máis cómoda e sinxela. Dende a recen creada asociación e vendo a necesidade de recuperar e manter viva a cultura e tradición dunha terra afogada polo envellecemento, despoboación e pouco interese posto por gobernantes e quen nos administra, decidimos expresar as nosas inquedanzas, dar a coñecer a nosa terra e dalgún xeito camiñar ergueitos, axudar nas nosas posibilidades ó devalar do Caurel e levalo a mellor fin. Entre os proxectos cos que arrancam a nosa andaina un dos que máis ilusión espertou en min, e polo que puxen todo o meu afán en levalo adiante, foi sacar a rúa unha publicación feita por xente que sente e vive O Caurel e aí estaban tódolos membros do colectivo unidos co mesmo fin, dispostos a aportar un grao de area, cos pes no chan, sendo coñecedores das dificultades que iamos atopar e teríamos que esquivar, escoitando consellos de quen coñecía este mundo e poñendo moita, moita ilusión para sacar adiante a idea, coma representante da Asociación fíxome o encargo de levar o guión do proxecto. O primeiro foi dar nome a publicación, non resultou complicado poñer dacordo á xente, a proposta que fixo a socia Concepción Balado Regueiro foi aceptada sen debate. A CANDEA un nome sen dúbida moi achegado a nós, vencellado á vida da Serra, o nome co que se coñece na zona á flor do castiñeiro, sinxelo e fermoso. De seguido había que empezar a traballar nos contidos, a forma de custear a publicación, e unha morea de inconvenientes cos que se atopa un nestas situacións. Era a primeiros do verán e queríamos que no mes de agosto A CANDEA xa saía á rúa... e había que dar contido a 20 páxinas!, a onde chegaba o presuposto... ¡todo saíu mellor do previsto! a resposta dos patrocinadores non se fixo esperar, a xente comezou a escribir e en poucos días a imprenta daba forma a unha idea que naqueles intres nin pola cabeza se nos pasaba e que chegaría a día de hoxe, ilusión e ganas fixeron o imposible e a primeiros de agosto de 2000 a primeira publicación feita no Caurel xa podía ollarse fisicamente, unha cousiña cativa, sinxela, pero dun valor para nós incalculable. De seguido toca esperar a resposta da xente, e non é que nos sorprendera pero o certo é que non esperabamos unha acollida tan boa, ós poucos días os 750 exemplares da primeira edición esgotábanse e a xente facía comentarios ó respecto, había que continuar... poñernos xa a traballar para o número 2.

A labor de persoas coma Mercedes Vázquez Saavedra, Arturo Argilés, Jesús Alfonso Parada Jato, Orlando Alvarez Alvarez, Xabier Quiroga, Germán López Quiroga, Xosé Lois Foxo, e outros que asinaron e asinan traballos, foi crucial para continuar e ó pouco tempo había que facer un esforzo e engadir máis páxinas e mellorar a calidade do papel por que a revista así o requiría. De xeito continuado, e cada catro meses, saía unha nova edición e así ano tras ano, hasta 2009 onde o presuposto; e non sabemos si en elo influíu a crise, pasamos a editar cada seis meses facendo edición de Primavera-Verán e Outono-Inverno.

Compre dicir que loitamos e temos posta a mesma ilusión que o primeiro día, cada número que sae parece ser o primeiro pero somos conscientes que as dificultades van medrando, cada día atopamos un novo atranco, hai que facer esforzos de tódolos xeitos e xa non somos eses rapaces do ano 2000, conto que a xuventude que nos precede veña con ilusión e gañas de aportar traballo e vocación e deste xeito a Revista do Caurel sexa fiel ós seus lectores, polo que a min me toca penso facer todo o posible para que A CANDEA siga florecendo.

10 anos despois sigo a representar a Asociación, a un grupo de xente que sente e loita polo ben e a cultura do Caurel pero á espera de que a xente nova traballe por esta realidade e de un relevo.

Graciñas á xente que colabora cos traballos, as casas comerciais pola súa axuda, a quen nos olla e nos lee, e a tódolos que creen en nós.

MORENO

No antigo obradoiro do pintor Avari. MORENO convida a viño doce a tódolos amantes do CAUREL.

ARMANI - - MOSCHINO - - CALVIN KLEIN - - ADOLFO DOMÍNGUEZ - - GANT
TOMMY - - BELSTAFF - - BARBOUR etc.

MORENO • Marqués de Ugena, 40 Sarria (Lugo) • Tfno.: 982 530 791
PORTOMORENO • Prza. Conde Fontao, 13 Foz (Lugo) • Tfno.: 982 141 804

DARWIN, DE QUIOTO A COPENHAGA.

Adela Figueroa Panisse

Neste ano cumpren-se os 150 anos da publicación da Orixen das especies por Charles Darwin. Darwin enunciou a teoría da evolución dos seres vivos por selección natural para dar lugar a inumeras especies que hoxe colonizan a terra. Esta teoría di que, entre todos os descendentes dunha xeración dada, han sobrevivir aqueles que mostren a maior aptitude para enfrentar as condicións ambientais en que se desenvolve a súa vida. Aqueles individuos que sexan mais aptos para escapar dos seus predadores, para encontrar e assimilar os alimentos, para superar as condicións de luz temperatura humidade etc, terán mais probabilidades de chegaren a idade adulta, reproducirensen e, como consecuencia, transmitiren a un maior número de descendentes as características que os fixeron tan exitosos. Desta maneira, paseniño, paseniño os seres vivos iran-se adaptando ao meo en que viven e iran aparecendo novas especies que iran colonizando todos os ambientes da Terra. A Evolución debeu aparecer desde o primeiro momento en que apareceu a vida sobre a Terra, por esa peculiar combinación de reprodución (tirar copias fieis de si mesmos) e diversificación entre os descendentes ("falhos" na replicación). A loita pola sobrevivenci, polo espazo, polos alimentos e pola parella para perpetuar a especie, son características xerais da vida e motores da evolución. Competencia e cooperación combínanse na determinación de sistemas cada vez mais eficaces na obtención de materia, enerxía e transmisión xenética, que chamamos seres vivos. A vida afirmase, sobre a Terra cando as cadeas formadas entre predadores, autótrofos (fotosintéticos, quimiosintéticos, etc) e desintegradores cooperan permitindo a circulación de materia e enerxía entre todos os grupos. É dicir, cando se contruen as cadeas tróficas que enlazan a uns seres cós outros por relación da súa alimentación. A evolución camiña para perfeccionar mais e mais estas redes da vida que chamamos Ecosistemas.

Nun ecosistema bem calibrado, en que a selección natural teña actuado ao longo do tempo, non se produce lixo. Nada sobra nin nada falta. A enerxía circula facilmente entre os elos da cadea trófica e a materia non se "atasca" en ningún dos seus niveis. Os seres que respiramos non poderíamos vivir sen o Osixeno que fabrican as plantas e estas tampouco sen o CO2 que nos xeramos na nosa respiración.

Toda a vida acontece no Ecosistema. Todos os seres vivos formamos parte de un TODO que chamamos Biosfera. Esa Biosfera foi desenvolvendo-se ao longo dos 4500 millóns de anos neste Planeta. A atmósfera terrestre é un produto desa biosfera. Millóns de seres acuáticos foran construíndo os seus caparazóns calcáreos a partir do CO2 que foi retirado da atmósfera por toneladas, mentras as plantas ian deitando osixeno e retirando tamén dióxido de Carbono. Os seres respiradores foran contribuíndo tamén restituindo a atmósfera parte dese CO2. Deste xeito a composición atmosférica acabou por se equilibrar entre límites estreitos mantidos polos aportes e extraccións feitas pola Biosfera. A atmósfera da Terra é un produto da VIDA, e é regulada

polo conxunto dos seres vivos: A BIOSFERA, a través do mecanismo da Evolución conxunta dos seres vivos e o seu medio . A través da Evolución dos Ecosistemas.

Entre todos os seres viventes a nosa especie conseguiu un éxito sen precedentes, adaptándose ao meo e tamén criando entornos artificiais , mais favoraveis aos seus intereses.

Se Darwin afirmou que o éxito dunha especie, mostra-se na súa capacidade para facer sobrevivir o máximo dos seus descendentes, a especie humana é a de mais éxito de todas as que ten habido no Planeta Terra. Colonizamos todos os ambientes e témonos reproducido mais que ningunha outra .

O instrumento evolutivo que nos destaca das outras especies é a nosa capacidade para xerar cultura, normas éticas de comportamento e transmisión de coñecementos : Capacidade de dedución, de previsión , criatividade e arte , solidariedade e empatia son características humanas sen as que non teríamos superado o nivel da manada de macacos, os nosos parentes evolutivos mais próximos.

*Que foi, entón, o que nos deu tamaño éxito?: a nosa capacidade para asociarnos facendo do grupo o axente colonizador mais eficaz xamais coñecido,? a nosa capacidade para renunciar aos nosos instintos mais primarios en beneficio da comunidade,? a nosa capacidade para transmitir aos nosos descendentes o aprendido polo individuo e mais polo grupo?, será, enfin , a nosa capacidade de sacrificio en favor dos outros, a nosa necesidade de normas morais e éticas que repriman o natural egoísmo individual? Ou teria sido, unicamente a nosa enorme capacidade predadora , que muda o ambiente e consume todos os recurso ao alcance sen prever o futuro?

A capacidade de interferir no ambiente que temos nós, non ten semellanza com nada que aconteza sobre a Terra. Desde a revolución industrial , na atmosfera comezou a aumentar o CO2 por un duplo efecto: Emisións por combustión de carbón e petróleo, e a redución das masas abóreas encargadas de deitar Osixeno a atmósfera retirando desta o CO2. É unha conta simples: Se a actividade fotosintética (de retirada) diminue e aumenta a emisión a porcentaxe deste gas na atmósfera ira a aumentar. A progresiva acidificación dos oceanos e a súa contaminación fai que os corales e outros animais de cuncha calcárea estén en franca diminución, polo que a súa acción estabilizadora vese reducida enormemente. Todo iso fai que este gas teña aumentado a súa proporción na atmósfera en mui pouco tempo. E esta mudanza é de tipo exponencial , apurando de tempos en tempos . O CO2 e outros gases como o metano son responsábeis do efecto estufa da atmósfera . A enerxía do sol , que chega a Terra é atrapada por eles como se dun abrigo se tratase. Atrapan parte da radiación que rebota da superficie terrestre evitando que, neste Planeta, as temperaturas oscilen demasiado.

Como explicamos mais acima a evolución é un feito que acontece de vagar. Por selección positiva dos mais aptos e rexeitamento biolóxico dos peor adaptados. Iso leva tempo. As especies que

CUBERTAS DE PIZARRA E CANALÓNS

Tfnos. 982 25 16 55 / 982 22 96 56
Móvil: 607 58 94 65 • LUGO

existen hoxe na terra son o produto da adaptación a un medio. Cando as condicións deste cambian as súas características deixan de ser favorábeis e moitas encontráanse en situacións difíceis. Diminúen o seu número ou desaparecen. A mudanza que está a acontecer agora é moi rápida Neste momento estamos asistindo a maior extinción de especies ocorrida na longa historia da Terra.

A revolución industrial, antes mencionada, trouxe un modelo social con moitos beneficios para a xente. Nomeadamente para aqueles países do Norte en que se produciu. Bens de consumo, sociais, económicos e culturais que se estenderan ao conxunto da poboación. Mas este cambio, tan brusco produce un tremendo desequilibrio ambiental: As cidades cada vez maiores funcionan como "ilhas de calor" e de luminosidade. Producen unha cantidade cada vez maior de refugahos que non poden desintegrar e incorporar ao ambiente. Consumen inxentes cantidades de enerxía que provoca unha demanda cada vez maior. Isto obriga a procurar fontes de enerxía máis e máis sofisticadas. A extracción de petróleo é cada vez máis cara e difícil. As fontes non se encontran nos lugares onde se consumen, polo que teñem que ser transportadas, gastando niso unha parte importante desa enerxía. Os países produtores de petróleo son presa apetecida para os que son consumidores e iso xerou un grande desequilibrio a nivel planetario que se traduce en guerras de todo tipo. O Planeta está dividido entre os países que consumen grandes cantidades de enerxía e de outras cousas como Osixeno da atmósfera expelendo CO₂, e os que non consumen casi nada, e que non teñem instrumentos técnicos, económicos ou sociais para competir con aqueles. O Planeta dos pobres é cada vez máis pobre e o dos ricos é cada vez máis consumidor. A sociedade capitalista que está agora instaurada basease no consumo de bens, a inmensa maioría deles non son necesarios para a sobrevivencia. Produce todo tipo de cousas que irán incrementar os montes de lixo que medran sen parar.

No 1987 na Unión Europea creouse a comisión Brundtland, para analizar e corrixi-lo forte impacto que a Sociedade humana tiña sobre o ambiente, considerando que ese impacto podía por en causa o benestar das xeracións futuras e o da Biodiversidade, que a evolución dos Ecosistemas terrestres tiña asegurado ao longo de millóns de anos. Sinalo algúns dos obxectivos que se marcou esta Comisión dirixida por Gro Harlem Brundtland, ministra Norueguesa de Medio Ambiente:

Povoación e recursos humanos:

-Reducir os niveis da pobreza.-Melhorar o nivel da educación.- Alimentación: Producem-se alimentos, mas mal repartidos. Conseguir un reparto máis equitativo dos alimentos a nivel mundial.

-Especies e ecosistemas son recursos indispensábeis para o desenvolvemento. É imprescindible protexer a súa diversidade e a súa saúde.

-Energía: sabe-se que a demanda de enerxía vai en rápido aumento, si a satisfacción da mesma fora sustentar-se no consumo de

recursos non renovábeis o ecosistema non o podería suportar. A produción enerxética do século XXI debe ser sustentada por fontes renovábeis.

- Industria: Os niveis de contaminación producidos pola industria actual non son sustentábeis polo Ecosistema Terra que non ten a capacidade de reciclalos, polo que se acumulan producindo danos nos ecosistemas.-O Repto Urbano: As grandes urbes son derrochadoras de enerxía e grandes produtoras de residuos incapaces de reciclalos.

-O Gravísimo problema dos residuos.

Para tratar de corrixi-lo desfase ambiental definiu-se, na altura un modelo de Desenvolvemento Sustentábel

Sustentábel é o desenvolvemento que satisfaz as necesidades presentes, sem comprometer a capacidade das xeracións futuras de atender as súas propias necesidades.1987

10 anos máis tarde, en 1997, ábrese o acordo de Quioto. Este é o resultado coercitivo da Convención das Nacións Unidas sobre Mudanza Climática e a Cimeira de Rio92 (Cimeira da Terra) acerca do Medio Ambiente. Entrou en vigor en 2005, só despois da entrada de Rusia. Para que isto poidese acontecer tería que ser ratificado por 55 países representando até o 55% das emisións dos gases de efecto estufa no ano 1990. Só en 2007 entrou Australia despois dunha forte presión popular que mudou o Goberno Conservador para outro de signo progresista e os EEUU só o ratificaron en 2008.

Segundo o acordo de Quioto os países asinantes tiñan que ter reducido as súas emisións de gases de efecto estufa aos de antes de 1990 para o ano 2012. Mas isto non aconteceu. EEUU é un dos maiores responsábeis (xunto con Australia) da mudanza de composición atmosférica e so ratificaron recentemente. Agora incorpóranse ao elenco de países contaminados China e India No día 7 de Decembro de 2009 vai-se realizar a cimeira do Clima en Copenhaga para preparar o vacio que se irá producir cando o Quioto acabe.

Tanto China como EEUU están tratando de rebaixar as exixencias de Copenhaga e Australia recua nas súas boas intencións reductoras de Emisións. Todo fai pensar que a cimeira de Copenhaga non sexa máis que outro intento fallado de por en valor aquelas características que definían a nosa especie e que a fixeran tan exitosa. Cooperación, capacidade de sacrificio, etc sinaladas máis acima**

**QUEREMOS CALOR HUMANO,
NÃO AQUECIMENTO GLOBAL!**

**PARTICIPE: WWW.TICTACTICTAC.ORG.BR
WWW.REJUMA.ORG.BR**

EL GORDO DE La Primitiva

Bono Loto

La Quiniela

La Primitiva

Reserve xa a súa Lotería de Nadal

El Gafe

administración de loterías, nº 12 · ctra. N. VI, km. 501,6

c.c. carrefour, local nº 15 · 27005 Iugo

982 203 159

É de temer que a nosa teimudez, egoísmo, e medo aos outros mas non a nós mesmos vaia facer de Copenhaga un grande fracaso. Será o fracaso da humanidade.

Compromiso mínimo para Copenhaga:

Garantir que o aquecemento global ficará bem abaixo dos 2 C° em relación à média histórica, estabelecendo metas e mecanismos para que, antes de 2020, comecem a decrescer as emissões globais de gases do efeito-estufa.

Reduzir as emissões dos países desenvolvidos em pelo menos 45% até 2020, frente aos níveis de 1990.

Estabelecer objetivos mensuráveis, verificáveis e reportáveis para redución substancial das emissões de países em desenvolvemento emergentes e em rápido crecemento económico, viabilizados por medidas apropiadas a cada país.

Apresentar medidas concretas de mecanismos e compromissos de aportes financeiros, para apoiar países em desenvolvemento na estabilización e posterior redución de emissões, e na súa adaptación ás mudanzas climáticas.

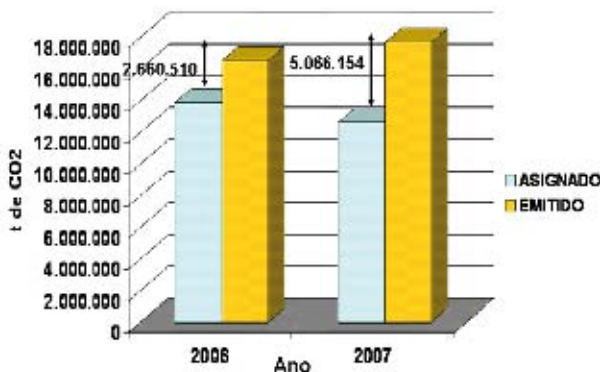
Aprovar a creación de solucións e mecanismos de REDD (Reduções de Emissões Associadas ao Desmatamento e à Degradação Florestal), justos e aplicáveis a curto prazo.

Promover a sustentabilidade e dignidade do desenvolvemento humano e a integridade dos procesos ecolóxicos, mediante a transformación da economía e o fortalecemento da democracia.

Anexos:
Emissions en Galiza:

2006			2007		
Asignado	Emitido	%	Asignado	Emitido	%
13.874.959	16.535.469	119,17	12.605.952	17.672.106	140,19%

Accions básicas do Protocolo de Quioto

- Reformar os setores de energia e transportes;
- Promover o uso de fontes energéticas renováveis;
- Eliminar mecanismos financeiros e de mercado inapropiados aos fins da Convención;
- Limitar as emissões de metano no gerenciamento de residuos e dos sistemas energéticos;
- Proteger florestas e outros sumidouros de carbono.

Pegada Ecolóxica

Pegada Ecolóxica (Wackernagel e Rees, 1996)

Área de terra necesaria para producir, numa base continuada, todos os bens consumidos e assimilar todos os residuos producidos por una población.

Pegada meia total: 2,8 hª

- Pegada meia de España 5,5Hª
- Pegada meia de Portugal 5,1Hª
- Pegada meia de Galiza >> 6,2 Hª(USC2008)
- IES Lucus Augusti de Lugo(2007) 4,6Hª
- Bangla Desh 0,6Hª
- India 0,8Hª
- EEUU 12,5-13 Hª

Capacidade total da Terra: 2Hª

Hospedería Bar
FERREIRO

- Habitaciones con baño
- Comidas de la zona

Telf.: 982 43 30 65 - 982 43 30 23
Seoane do Caurel (Lugo)

En xuño do pasado ano a Real Academia da Lingua no seu plenario decidiu dedicar o Día das Letras Galegas 2010 ao poeta do Courel, Uxío Novoneyra. O poeta de Parada de Moreda foi unha das figuras máis relevantes da poesía en lingua galega do pasado século.

Foron milleiros de persoas e unha chea de colectivos os que asinaron e apoiaron a través da web uxionovoneyra.com. Dende a dita web estanse a promover actos para este ano e un deles é o que o día 9 de maio vai ter lugar no Courel, un acto participativo onde se conta reunir un importante grupo de poetas, músicos, literarios e outros persoas para render unha fonda homenaxe ó poeta de Serra. Nos intres de redactar a noticia os organizadores está a traballar dende tódolos eidos para que esta xornada sexa lembrada para sempre. Unha das persoas que está o fronte de este acto e o escritor lugués afincado en Barcelona Xosé Lois García, artífice deste evento.

Mercedes Vázquez Saavedra fixo un traballo sobre o poeta que foi publicado en varios números de ACANDEA.

Dende a Asociación Cultural "FONTE do MILAGRO" estase tamén a traballar para dedicar un especial na Revista do Courel, tamén se vai tratar na próxima reunión do colectivo a celebrar o día 1 de abril a proposta de declaración de Socio de Honra a título póstumo de Uxío.

Estase a traballar dende a Asociación en outros actos dedicados ao poeta courelá, entre eles un recital poético en colaboración co grupo de poetas da Ribeira Sacra do que aínda non hai data fixada. Posiblemente sexa no mes de maio.

Ven a coñecer un paraíso rural nun marco inigualable.

casa da
AÍRA
turismo rural

Froxán 27 · Logoso do Courel · Lugo
Tel: 982 199 673 · casadaaira@gmail.com
www.casadaaira.com

A AGRICULTURA

O Caurel tivo dende ben antigo unha sociedade basicamente agrícola e gandeira. Cómpre polo tanto dedicarlle unhas cantas liñas a súa orixe.

Os grupos humanos anteriores ao Neolítico de hai 12.000 anos eran cazadores, pescadores e recolectores. A chegada do Neolítico supuxo unha fonda transformación so comparable a Revolución Industrial de fins do século XVIII e a Revolución Tecnolóxica dos tempos actuais. Asemade eran grupos que soberan adapta-la súa vida aos importantes cambios bioclimáticos de fins do Pleistoceno e comezos do Holoceno, neste periodo de transición donde houbo variadas manifestacións culturais dependentes en grande medida do seu entorno.

O Neolítico é definido polas formas de vida campesiña, cunha economía baseada na produción de alimentos no canto dun simple aproveitamento dos que proporcionaba a natureza de xeito espontáneo. Isto motivou unha fonda transformación na relación do home co seu medio xeográfico e tamén nas súas propias relacións internas e na organización da súa comunidade.

A agricultura como tal xurde no Próximo Oriente cara ó 9.000 a. C. en datas calibradas. Logo pasou ao mediterráneo e máis tarde a Europa. Tamén houbo outros centros que ben puideron ser autónomos en Asia, América e África. O fio disto dicir, que os cambios non foran de súpeto nen tampouco do mesmo xeito en todos os lugares, tampouco supuxo un abandono total das actividades que se realizaran con anterioridade. As comunidades neolíticas seguían cazando e recolectando, ora coma unha actividade complementaria, ora por mor da necesidade.

As gramíneas silvestres anterros do trigo e maila cebada xurden polo surlleste de Asia e foran sen dúbida unhas das primeiras especies das cales se fixo unha recollida. Os primeiros cereais domesticados datan do 8.800 A. C. e dos

cales houbo abondosos achados en Aswad (Siria) en niveis neolíticos.

O arroz foi cultivado por primeira vez no Leste de Tailandia (Non Nok) cara ó 5 500 A. C. e non xurde en Mesopotamia ata ó 3.000 A.C.

As leguminosas (faba, ervella, chícharo e lentella) foran cultivadas dende ben antigo polo tamaño das súas sementes e pola facilidade para seren almacenadas o cal permitía un consumo diferido, e polo seu alto contido proteico. O antergo da lentella xurde a fins do IX milenio en Mureybet.

O millo é orixinario de América, e xa se atoparan achados do seu pole en depósitos do Pleistoceno da cidade de México máis o seu cultivo ten unha orixe incerta a pesares de ser básico na alimentación das primitivas comunidades da América Precolombina.

O liño, foi ben importante coma planta oleaxínosa da cal sacaban aceite e fibras textís. Xe se atopan pegadas de textidos de liño sobre arxila que datan do Neolítico Prececerámico de Jarmo. Tamén achados de tecido de liño en El Fayun con data de 4.500 a. C.

Qué foi o que motivou tal cambio? A resposta non é doada e así atopamos diversas teorías que tentan dar resposta axeitada a esta nova situación.

1-Gordon childe, afirmaba que a agricultura tivo a súa orixe nos cambios climáticos de fins do Pleistoceno e comezos do Holoceno. Esta é a famosa teoría do Oasis segundo a cal unha forte desecación de amplos espazos provocou que soamente quedasen uns cativos recunchos con auga que sogo acolleran flora e fauna resultando atraíntes para o home.

2-Binford e Flannery, atribuíron o cambio ao aumento demográfico, máis isto é moi discutible xa que semella ser un efecto e non a causa desta nova forma de vida.

3-Braidwood afirmaba que a agricultura xurde a consecuencia dunha fonda maduración cultural e mental que motivou que se adoptaran solucións máis eficaces.

4-Castigo Divino, para moitos a agricultura non foi outra cousa máis ca un Castigo que Deus lle impuxo a Adán e a súa compañeira " Por ti será maldita la Tierra; con trabazo comerás de ella todo el tiempo de tu vida; te dará espinas y abrojos/ y comerás de las hierbas del campo/ con el sudor de tu rostro comerás el pan"(Génesis 3.17-19)

Dito queda todo isto e cada un que saque as súas propias conclusións.

Bibliografía:

-AAVV.Prehistoria, Tomos I -II. UNED. Madrid. 2001

-Bernabeu, J. ; J. E. E Badal, E. , Al Oeste del Edén. Las primeras sociedades agrícolas en la Europa Mediterránea. Editorial Síntesis. Madrid. 1999.

-Nacar Fuster, E. ; Colunga cueto, A.; Sagrada Biblia. Biblioteca de Autores Cristianos. Madrid. MCMXCL.

Xesús Alfonso Parada.

pinturas **RICARDO**
Ferramentas para o Pintor

Ricardo Varela Varela
DELEGADO DE VENDAS

Mª Teresa Castro Álvarez
VENDAS

Rúa/. Manuel María, portal 1 - baixo A • Tfno. y Fax 982 212 209 / Particular 982 245 248 • 27003 LUGO

A Sanidade, Problema Serio no Courel

O sistema sanitario no Concello de Folgoso do Courel ven atravesando dende fai tempo un problema serio de saúde. O deterioro está a notarse, e moito. Aínda que existe o fármaco que podía evitar este empeoramento, os que dispoñen do medicamento e medios para facelo non están a poñer da súa parte o necesario. A reforma sanitaria levada a cabo en Galicia fai uns anos deixou en estado crítico a Courel e súas xentes, a creación dos PAC (Puntos de Atención Continuada) acabaron de complicar a situación, a nula sensibilidade dos responsables desta reforma non tiveron en conta a situación e condicións de cada un dos concellos da nosa comunidade; no Concello de Folgoso do Courel non se pide un trato especial ou de favor, só os mesmos dereitos e condicións que calquera cidadán deste país. A merma nos servizos no ámbito rural está a converter o campo nun lugar pouco axeitado para vivir; se ollamos os datos estadísticos dos últimos anos, poñen a pel de galiña; é para tremar. A poboación envellecida, a media de idade sobe mentres o censo cae en picado. Non queda xente xoven, o nacemento dun cativo é todo un acontecemento, e este, dáse moi de vez en cando, pola contra as defuncións son frecuentes. Preguntado ós homes e mulleres de idade. Que urxe mellorar no concello para que a xente xoven se estableza e os vellos vivan e se sintan un pouco máis tranquilos? A resposta é clara. Un bo servizo sanitario e maiores deberían facer reflexionar ós responsables da administración e tomar dunha vez por todas unha decisión seria e firme que devolva a tranquilidade ás xentes que aínda habitan no lugar e desexan seguir vivindo nel. Non enredar a saúde cos temas da política, aquí moran moitas persoas que os temas políticos nin lle van nin lle veñen, cumpren coas obrigas de galegos e españois, e do resto, vivir unha vida o máis tranquila posible.

Dende mediados do século pasado O Courel viuse unha mellora nas comunicacións, abrironse novas estradas, melloráronse as que xa existían, chegou o teléfono e internet a

algunhas aldeas, recóllese o lixo. É certo, algo se avanzou pero séguese a fallar en algo tan elemental coma a sanidade e benestar, non é de xustiza que unha persoa que se atope indisposta e necesite unha primeira atención pola noite ou fin de semana teña que desprazarse a Quiroga, Monforte, ou Lugo, dado que nos centros médicos do Concello non existe un servizo de garda ou emerxencia. Imaxinemos unha persoa na aldea de Visuña que necesita atención médica pola tardiña ou a fin de semana, e ten que ser desprazada a calquera dos centros antes mencionados, pode tardar horas en ser atendido cando ás veces, a rápida actuación dun médico pode salvar a vida., e falo de Visuña como de calquera outro pobo do Concello.

Dende fai algún tempo, colectivos e persoas en xeral veñen denunciando esta situación de abandono e deixadez facendo chegar ó Valedor do Pobo as queixas, haber si deste xeito a Consellería de Sanidade e outras fan o mínimo para arranxar o problema e dunha vez por todas se acaba co xogo, un problema que o meu parecer non é tan difícil de solucionar se non na totalidade, si en parte, sen un gran esforzo, so cun pouco de vontade e respecto, por que no apartado económico isto pouco podía influir, esi o custo é o problema, os nosos gobernantes non teñen xustificación nin valía para representarnos. Cal é a inversión necesaria para manter as gardas médicas no Concello de xeito permanente e de calidade?. Unhas calderillas si o comparamos co que se gasta nas campañas electorais ou outros despilfarros de menor necesidade e dos que se podía prescindir.

Os valores dos homes e mulleres do Caurel son os mesmos cos de calquera morador da xeografía galega: pagan impostos, cumpren cas obrigas de cidadáns, acoden depositar a papeleta as urnas cando son chamados a elo, como tal a administración ten a obriga de cumprir. Non quixera pensar que este abandono é premeditado e feito con unha intención, con unha mala intención.

**Serigráfica
ARGENTINA**

**IMPRESIÓN SOBRE TODO
TIPO DE MATERIAL**

C./ Flor de Malva, 21
Tel. y Fax - 982 20 21 93
Garabolos - Lugo

Xesús Manuel Marcos

Non resulta doado lembrar nin aparece craro o intre no que un comeza a interesarse polo feito de contar historias. Eu crieime arrodado de xente, axudándolles aos meus pais no negocio familiar. Entre a xente que viña e á que eu escoitaba, había grandes contadores de historias. Poucos viven xa, aínda que algún queda. Lembro que ficaba engaiolado por aqueles mestres da narración oral e polas súas historias de caza, de lobos, de fuxidos, de ánimas, das máis variadas e ocorrentes formas da picaresca nos duros tempos da postguerra. Tampouco faltaba o humor, imprescindible para poder soportar tantas penalidades. Coido que o meu devezo, ou un deles, sería poder captar coa miña escrita a atención do lector como preso ficaba eu do que aquelas xentes tan ben sabían contar.

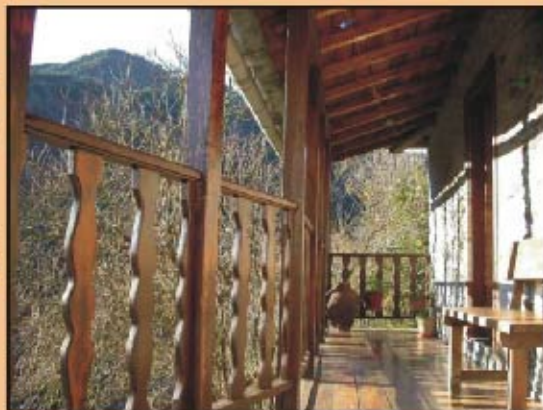
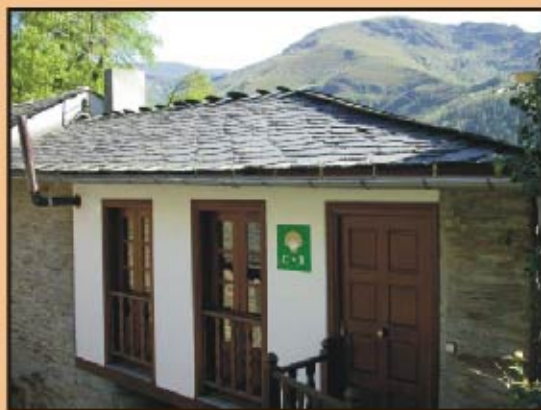
Xa levo un certo camiño andado desde o 1992, ano no que gañei o meu primeiro premio literario, o Manuel Murguía do Concello de Arteixo, co relato *Fuxidos*. Isto fíxome ver que o que escribía podía interesar aos demais. Despois, no 1995,

gañei o Carvalho Calero de narrativa co libro *Terra Queimada*, editado por Laivento, o meu segundo libro. O primerio foi *En Terra Perigosa*, editado por Espiral Maior.

Un pulo definitivo nesta xeira como autor deumo o gañar o Premio Merlín de Narrativa Infantil e Xuvenil no 2004 con *O Brindo de Ouro I A Chamada do Brindo*, editado por Edicións Xerais, libro que recibiu tamén o prestixioso The Whithe Ravens 2005. Co *Brindo*, cheguei a un tipo de lector descoñecido anteriormente, o infantil e xuvenil.

No ano 2007 recibín o premio de narrativa Terra de Melide, pola novela *A Lúa dos Everglades*, editada por Edicións Xerais, na que trato o tema da emigración, entre outros.

Nesta última Festa da Pisa de Froxán, no inverno do 2009, presentei o meu último libro ata o de agora, *O Brindo de Ouro II A Táboa da Hospitalidade*, editado tamén por Edicións Xerais de Galicia. Nel profundo e amplío o universo do *Brindo de*

Ouro. Se, como lectores, queredes saber máis dos personaxes do *Brindo*, do pobo arxina das Terras Outas, dos alobri do leste, os pígaros do oeste ou os valecos do sur, se comigo queredes percorrer fragas e devesas, ríos e fervenzas, entrar no Aro das Lampas, continuar Sudrios abaixo, acariñar o calcaño da xigante Melezna nos Tres Picos Pétreos de Encina, participar en lendarias batallas despois contadas polo bardo Valduz, sentir a ollada azul da xaria Candea, a flor máis fermosa de Abellonena, contemplar os louros cabelos da princesa Ildara, beber o viño de Arcoia, saber dos encantamentos de Xidas e Barxas, sentir o aloumiño da liberdade que coma un lene vento percorre os cumes dos montes e abala as súas saias de xestas, uceiras e carpanzos, probade a achegarvos sen prexuízos á lectura de *A Táboa da Hospitalidade*. Porque aquí está a historia dunha terra antiga que resiste, que segue viva e que seguirá viva mentres pensemos nela e non a esquezamos, porque sempre estamos alí onde está o noso pensamento.

Neste ano 2010 que encomeza, publicarei, se non hai cambios inesperados, dous novos libros. Un na Editorial Galaxia, que leva por título *O Esconxurador*, unha serie de aventuras dun pai e unha filla que por encargo van arranxando e desfecendo maldicións e meigallos polas aldeas, e en Edicións Xerais publicarei na primavera o libro *O Bebedor de Rakia*, a historia dun soldado galego no transcurso da misión humanitaria que levou a cabo o exército español en Bosnia a comezos dos anos noventa.

Isto, polo momento, é todo. Sigo a traballar en varios proxectos, con ilusión e sen présas. Porque, se algo precisa isto de escribir, como calquera outra expresión artística, é, independentemente do talento que cada un teña, paciencia e perseverancia, a mesma perseverancia coa que o artesán acomete día a día o seu traballo.

Unha porta ó Caurel

CASA RURAL BONIFACIO

6 Habitacións con baño - Cociña tradicional
Fermosas paisaxes da Montaña do Lor
 Vilar de Lor, Quiroga - Lugo Tlf. 982185 449
www.loralto.com

REVOLTA POLÍTICA NO CAUREL

O pasado outubro un acontecemento político no Caurel fíxose eco en tódolos medios non só galegos senón de todo o estado español: xornais, cadeas de televisión, radio e todo tipo de medios narraban o pleno no que se ía tratar a moción de censura que os catro concelleiros do Partido Popular presentaron contando co apoio do que hasta non facía moito era concelleiro no equipo de goberno do Concello de Folgoso de Courel. Manuel Bouza recién chegado para exercer de médico foi integrado na lista do PSdG nas últimas eleccións municipais acadando a acta de concelleiro co que o alcalde socialista José López Fontal repetiría ó fronte do concello por terceiro mandato consecutivo contando coa maioría absoluta ó obter nas urnas 5 concelleiros dos 9 que compoñen o concello. Prevíase unha lexislatura tranquila; o hasta agora alcalde repetía e contaba con moitos apoios do pobo como así se demostrou no reconto das papeletas, pero parece ser que a realidade era outra, algo que poucos saben acontecía dentro do equipo de goberno. En marzo de 2009 eran as eleccións ó Parlamento de Galicia dun xeito para moitos pouco explicable o Bipartito que dende facía catro anos rexía o destino dos galegos saía derrotado nas urnas e daba paso a un goberno en maioría do Partido Popular, o que a cidadanía do Caurel penso que descoñece é si esta derrota dos Socialistas e Nacionalistas foi razón para que os poucos días do cambio o concelleiro Manuel Bouza fixera público que deixaba de formar parte do grupo Socialista do Caurel pero non renunciaba a acta de concelleiro o que dende aquela fixo pensar a moitos nunha manobra lanzada dende o PP para arrebatarse a alcaldía con unha moción de censura. As discrepancias entre o edil e o alcalde eran cada día máis tensas, as declaracións dun e outro invitaban a ver o que ó final acontecía, o cruzamento de acusacións entre ámbolos dous quentaron o ambiente político nun lugar tranquilo de cara o exterior. O soldo do alcalde e do concelleiro de obras foi unha das razóns coas que contou o ex concelleiro socialista e isto foi levantando os ánimos, ó parecer non só no goberno municipal senón máis aló, segundo denuncia presentada polo Sr. Bouza nalgunha ocasión atentaron contra a súa integridade ó lanzar unhas pedras o seu vehículo cando viaxaba pola estrada de Folgoso a Seoane.

Dende que o concelleiro comunicara a súa intención de abandonar o equipo de goberno, os medios de comunicación un día si e outro tamén tiraban das noticias frescas que estaban acontecendo nun dos concellos máis pequenos de Galicia onde a vida política non causara grandes *ruxires*. Dende aqueles intres barallábanse todo tipo de opcións pero a que máis peso collía era a palabra “moción” durante uns meses os veciños e veciñas do Caurel tiñan como tema de actualidade a espantada do concelleiro e médico Sr. Manuel Bouza unha persoa que non moitos días antes era un sacrificado por esta terra e as súas xentes e en poucos días pasara a ser nun traidor. O

ambiente seguía caldeado, as acusacións entre ámbalas partes non ía a mellor mentres na oposición se xogaba outras bazas e unha delas era crear un grupo político no Caurel para deixar o PP e integrarse no que chamarían Alianza polo Caurel o que moitos entenderon coma unha manobra orquestrada dende a dirección do partido para non luxar a imaxe do PP en Galicia. Logo destas *ires e vires* xa todo o mundo ollaba a moción de censura enriba da mesa e daba por feito que o Sr López Fontal pouco lle quedaba ó fronte do Concello e o que fora home de confianza durante un tempo ía deixalo a sorte ó mesmo que apoiaría a moción presentada por Alianza polo Caurel composta por tres mulleres e un home que hasta pouco formaban parte do Partido que na actualidade goberna Galicia.

Chegada a xornada na que se debatería a moción, a expectación e volume político subía de ton dentro e fora das paredes do edificio do Concello; a presenza dun bo número de membros das forzas do orde facía prever unha xornada movida, moitos medios dábanse cita para presenciar en vivo unha moción de censura que creara moitas expectativas, xornais e televisión de cobertura nacional tomaban sitio para contar a millóns de españois o que estaba a acontecer nun concello tranquilo e pequeno, sen transcendencia pero que da noite a mañá saltou a fama, non polos seus valores naturais, culturais ou paisaxísticos senón por unha falcatruada política.

Os insultos, menosprezos e berros foron o idioma falado no pleno, tanto dun bando coma doutro, pero sen lugar a dúbidas quen máis carga levou foi o ex concelleiro socialista que a palabra máis amable que escoitou foi tráfuga chegando recibir todo tipo de insultos e o impacto dun que outro obxecto.

Rematado o pleno e coa victoria da moción o Caurel ía ter a primeira muller alcalde na súa historia a que puxeran moitos veciños e veciñas cos seus votos coma portavoz da oposición, ía ser investida alcaldesa co simple voto dun concelleiro que hasta non facía moito formaba parte do goberno municipal e que incluso fora denunciado ante os tribunais pola persoa que hoxe goberna os intereses dun Concello que por certo está moi necesitado dun alcalde ou alcaldesa comprometido co Concello, e sexa especialmente sensible co territorio que lle toca gobernar, esquecendo os enfrontamentos políticos e sen temor a afrontar os problemas que se vai atopar defendendo O Caurel contra os intrusos que tratan de sacar tallada da riqueza que aquí se agocha.

Sorte a Dona, Lola Castro, nova alcaldesa do Caurel e a seu equipo de goberno, deles vai depender é moito o futuro desta terra, o seu valor e decisións poden conseguir a identidade propia que merecemos e que non se fale do Caurel polos escandalos políticos senón polos seus valores.

Redacción

CAMIÑANDO NA VIDA

GERMÁN
LÓPEZ QUIROGA

Como dixo Machado, non hai camiño, hai que facelo ó andar. Desde fai unhas cantas xeracións, a vida tornase a penas sen andar a pé e xa case que non sabemos dar uns pasos sen ir no coche particular, no bus, ou no tranvía, si aínda o houbese. Por outra banda, os sofás, a televisión, e a vida sedentaria de tanta comodidade soamente é boa para a obesidade.

Perante milleiros de anos os seres humanos cubrían grandes distancias a pé, ben por ser nómadas, para ir a traballar, e ata á guerra ían andando, e a todas partes, ou cando doutro xeito, a cabalo tendo que percorrer leguas enteiras para tentar de conseguir algo que comer, cousa que entendían sabendo que namentres puidesen dar outro paso mais, tiñan futuro.

Andando, ponse o corpo en marcha e pon todos os órganos e cada célula a funcionar para manterse fortes e vivir con saúde mellorada; atopas con quen charlar, gozas da paisaxe, tomas un grollo de auga fresca nunha fonte e escoitamos os paxaros cos seus chíos chíos facendo concertos que son agarimos para o corpo e alma.

Moverse coas pernas favorece a diminución do colesterol, pon a xeito o da clase boa, reforza os ósos e pode evitar a osteoporoses; reduce o risco da diabetes, facilita o tránsito intestinal e elimina toxinas e elementos canceríxenos reforzando os músculos das pernas, sobre todo, e con mais motivo, cando se vai entrando en anos, dando, incluso, vitalidade para non ter depresións proporcionando estabilidade emocional.,

Por contra, o sedentarismo, ó non movernos, desgasta e debilita moito máis que a actividade cotián. Exercitándonos aumenta o ritmo cardíaco e respiratorio para estar en forma o corpo e a mente. Tan só por dar u paseo diario proporcional ás facultades habidas de cada quen, percíbese o aumento xeral da saúde.

Camiñar, é ser dinámico ante a vida, é sentir a brisa fría ou quente nas facianas, as raiolas do sol de día e de noite as do luar, tamén as pingas da choiva na pel; andar é facer amigos, pero sobre todo, vale para manter á raia a obesidade que implica ter varios dos problemas que complican gravemente a nosa saúde..

Até Xesús, resucitou a Lázaro e lle dixo: Levántate e anda!. E coído que pensou no Courel, e nesa declaración de Parque Natural tan merecida e desexada polos ecoloxistas daquela bisbarra. para camiñar por ela e para gozar desa paradisiaca terra.

*non hai camiño,
hai que facelo ó andar*

CHIMENEAS

Hogar Confort

**CHIMENEAS FRANCESAS
RECUPERADORES DE CALOR
ESTUFAS, BARBACOAS, ETC.**

**Ctra. N-VI, Km. 399 - Tel. y Fax: 987 562 717
24550 VILLAMARTIN DE LA ABADIA (León)**

XI Fest

Non foron as condicións metereolóxicas adversas quen de impedir que a 11 edición da Festa da Pixa celebrada o día 6 de decembro superase en moito o número de participantes de edicións anteriores. Si toda a semana non eran as previsións do tempo de cara á fin de semana non eran do mellor, esta cumpriuse, o temporal que pasaba por Galicia deixaba choiva e vento a esgalla; xa na xornada anterior caeron litros e litros de auga e isto facía presaxiar un domingo regado polo líquido elemento. Foron moitas as persoas que se puxeron en contacto coa organización por si se ía suspender ou aprazar, pero como bos galegos ó *mal tempo boa cara*. Dende primeiras horas da mañá do domingo a xente chegaba para ollar e non perder ningún dos actos previstos para a xornada, persoas de anos anteriores e moitas caras novas chegadas dende tódolos puntos da xeografía galega, o veciño Bierzo e doutros lugares da península; tendo en conta a chegada dalgún estranxeiro que quería coñecer de preto este vello oficio e facer un traballo sobre a castaña e o proceso de secado para a súa conservación. A xornada comezou coma en edicións anteriores, amosando ós presentes o sequeiro e o seu funcionamento e explicando todo o proceso do secado, dende a chegada das castañas dos soutos, a colocación na *caniceira* o acendido do lume e cada paso que se fai para conseguir un deshidratado perfecto que permita conservar a castaña en óptimas condicións o maior tempo posible. Logo do percorrido polo sequeiro comeza o proceso do *pisado* e *abandonado*

dúas tarefas que perderon presenza fai anos, a revolución industrial xunto a outros factores coma o despoamento da Serra, as novas tecnoloxías na industria alimentaria, o cambio de hábitos na alimentación e a pouca rendibilidade que os paisanos sacan deste froito levaron a que dúas labores tan vencelladas á vida dos caurelans nas datas de outono e inverno caeran no esquecemento, chegando a unha situación onde resulta difícil atopar xente que coñeza ou realizase estes traballos. Se ben a *pisa* ou *pisado* do froito non require unha especial técnica, si o proceso do *abandonado*, unha labor complexa e curiosa onde cabe moita experiencia e habilidade para separar a castaña seca da *pixa* (cascara triturada logo do pisado) e así deixar o froito completamente limpo, sen sucidade e listo para almacenar. Calquera das dúas tarefas esperta moito interese entre os asistentes pola súa singularidade e rareza xa que este proceso é case descoñecido na nosa comunidade salvo nalgunhas zonas da montaña oriental de Galicia. Este ano tivemos coñecemento que nalgunha zona da provincia de Ávila, en lugares onde se cultiva ou cultivaban castiñeiros, facíase un proceso senón igual si moi semellante.

Seguindo cos actos programados chegaba a hora do pregón, que cada ano chama a atención dos asistentes pola súa orixinalidade e polas persoas encargadas de tal cousa. Nesta edición, e seguindo coa tradición de anos anteriores de buscar xente do cine, teatro, televisión etc. para pregoar a festa ou facer algo semellante. O actor Pepe Penabade encargouse de facer unha representación doutro oficio moi vencellado á vida no rural e sobre todo nas veciñas terras de Ourense. Nalgúns intres volvíase atrás no tempo, a imaxe do afiador tirando da roda, advertindo co chifro na boca, avisando á xente da presenza do

Miel de producción Ecolóxica

Esta miel cosechada en los profundos valles de la Sierra del Caurel, en donde conviven la flora mediterránea y atlántica, tiende a cristalizar. Si se prefiere líquida debe calentarse al baño maría a una temperatura de 40° C.

Conservar a temperatura ambiente

CAURU, SDAD. COOPERATIVA GALEGA
Rúa Arroyo, 6-1°C • 27320 - QUIROGA (Lugo)
Teléfono: 982 435 179 • Móvil: 679 746 303

Miel cosechada en la Sierra del Caurel

a da Pisa

cerralleiro, afiador e paragüeiro, unha estampa que lembraba, e moito, como era a vida nas aldeas da Serra.

Como ven sendo xa habitual neste evento a presentación dalgún libro, nesta ocasión non podía ser menos e fíxose por partida dobre, por un lado presentouse a 2ª parte do BRINDO DE OURO da editorial

Edicións Xerais de Galicia e do que é autor o courelá Xesús Marcos, (xa se fixera na pisa de 2007 a presentación da 1ª parte unha obra que foi merecedora de premios e tivo unha gran acollida) esta segunda parte non vai ser menos por que tódalas persoas que deran lectura da primeira estaban á espera que saíra esta segunda, o que ven a dicir que o éxito está asegurado e, unha vez máis, o escritor de Seoane demostra a súa condición de artista da literatura. Tamén se fixo a presentación do libro de literatura infantil O Biblos Editorial, de Xoán González e editado por personaxe de ficción que habitaba nas montañas orientais de Galicia e zonas limítrofes de León e cada Nadal baixaba ás aldeas para apalpar a barriga ós nenos e deste xeito comprobar si estaban ben nutridos e senón agasallalos.

Para continuar o programa e tratándose dunha festa na que se fai honra a un vello oficio e un froito moi apreciado; non podía faltar unha degustación desta froita, un prato típico da zona e que ó longo dos séculos deu enerxía a homes e mulleres da zona para levar a bo camiño as duras tarefas na Serra. Un menú onde a castaña é a base, acompañando con produtos do porco. A carpa instalada

para acoller á xente quedou cativa; as máis de 400 prazas habilitadas debaixo da estrutura non foron quen de dar cabida á multitude de xente que se achegou. A medida que pasaba o día a choiva era máis persistente.

Logo do xantar, xa cos bandullos máis ben cheos, había que dar continuidade ó pisado e abandonado, como así se quedara. Facíase unha ringleira para que todos os que o desexasen probasen de preto os pormenores dos vellos oficios.

A estas alturas do ano as horas de luz son máis ben escasas, a choiva non quería dar tregua e a xente ía marchando, pero en calquera festa na nosa terra non poden faltar as notas musicais, as gaitas e tambores soaron acompañando a troula e moita alí presente, e xa para poñer peche e punto final á XI Edición da Festa da Pisa da Castaña un dúo musical interpretou unhas pezas de baile.

Logo do acontecido e visto dende a organización, esta celebración está xa consolidada coma unha das actividades culturais, costumistas e gastronómicas de maior poder de convocatoria e participación da zona sur da provincia de Lugo.

SANDRA CANCELA

C O C I Ñ A S

RÚA MANUEL MARÍA 2-4 BAIXO
982 203 985

e-mail: cancelacocinas@mundo-r.com

Aires Novos

Aires novos soplan no concello de Folgoso do Courel, cuxo mandato pasou a mans dunha rexedora, a primeira na historia deste concello. Agora esperemos que co ela entre un novo estilo de afrontar os moitos e enquistados problemas do municipio, desa maneira daría unha alegría aos que a apoiaron, ó tempo que acalaría as voces dos que a vilipendiaron, case coma se fora unha delincuente. Eso significará que as cousas cambiaron para ben, que boa falta facía. A mellor proba do cambio será, sen dúbida, albiscar algúns resultados positivos, non tanto na cantidade, que xa sabemos que os tempos non están para moitas alegrías, como na forma, e esta sinal non se debe facer agardar moito dada a prema de tempo deica as próximas municipais. Xa se sabe que Zamora non se conquista nunha hora, pero polo menos que se note que por fin algo está cambiando neste concello.

Posiblemente a moción de censura non fora a mellor maneira de acceder ao cargo, pero tampouco hai que esgazarse as vestiduras posto que é unha practica moi habitual en política. De feito, isto sucede a calquera hora e en calquera concello da xeografía do noso país. O que non se debe perder son as formas. Agora tocaralle, dito en termos taurinos, lidar con uns "miuras" embravecidos precisamente pola moción presentada.

Particularmente penso que o cambio non debería ser un problema para ninguén, senón a posible solución a unha serie de problemas e deficiencias xa enquistados aos que nunca se lles soubo poñer remedio. De todos son coñecidas as deficiencias deste concello, polo que non é necesario enumeralas agora. Tempo haberá para recordarlhas ao novo goberno municipal se non se ven visos de mellora. Por

iso, unha vez calmadas as augas, ese novo goberno municipal debe poñerse mans á obra e demostrar que entrou aí por e para algo. Para facer o que antes non se fixo, e que se poden facer máis cousas e mellor. Se o fan ben non lles deberá resultar difícil gañarse a confianza dos courelaos, confianza que por agora so teñen dos seus correligionarios, aínda que a meta debe ser gañarse a de todos con traballo e sentido común, se non, durarán só o que dure a lexislatura.

Se consiguen a confianza dese colectivo oposto gañarán as próximas eleccións municipais sen problemas e poderán seguir dirixindo os destinos deste concello, desa maneira ata pode que os mesmos que tanto berraron o día da toma de posesión cheguen á conclusión de que tan lamentable espectáculo non merecía a pena.

Os causantes do cambio non son delinquentes, senón persoas normais e correntes que nun momento determinado, seguramente porque non estaban de acordo co goberno anterior na forma de facer as cousas, decidiron poñer fin a unha etapa que, todo sexa dito, non se destacou precisamente polas grandes melloras dos servicios no concello e, dadas as circunstancias, pode que isto levara á oposición a presentar a moción de censura confiados en que eles serían máis eficaces nese sentido. Por iso penso que non estaría demais darlles un voto de confianza e esperar acontecementos.

Non faltarán quen lles poña paos na roda, pero supoño que co iso xa contarán, sobre todo coñecendo o percal. Agora so nos queda esperar a ver se por fin podemos poñernos a altura dos concellos veciños no que a servicios se refire, que xa vai sendo hora.

O goberno municipal ten o deber de traballar para mellorar as condicións de vida dos seus habitantes, por iso é tan importante que o novo equipo traballe con ilusión. Durmíndose nos loureiros coma tantos outros antecesores no cargo so conduce ao desencanto veciñal, algo que xa ven de vello e que sería bo deixar atrás. Non debemos esquecer que esta empresa é de todos, e que se todos poñemos o noso gran de area todo sairá mellor, unha boa costume bastante desarraigada entre nós. Sen o apoio de todos dificilmente sairemos adiante. Dende logo é de destacar que por fin a xuventude decidira tomar as rendas do concello, algo que parecía que non chegaría nunca.

Hai que recoñecer que tanto a alcaldesa coma o seu equipo tiveron que botáronlle un par de c..... para presentar a moción de censura a sabendas da lea que se ía armar. Aínda así non se arredaron e seguiron adiante, supoño, e espero, que coa convicción de que o podían facer mellor que o equipo saínte. De non ser así, o noso gozo nun pozo, e a seguir esperando que algunha vez chegue alguén que realmente sinta un verdadeiro cariño por este concello e demostre que con ese valioso plus adicional se poden facer cousas importantes.

A bo seguro que haberá quen estará desexando que se estrelen aínda que signifique un paso atrás para o concello, pero estou seguro de que os que realmente amamos os nosos pobos, ao marxe das ideoloxías políticas, que cada un pode ter as que queira, faltaría máis, desexámoslle os mellores éxitos, que tamén serán os nosos, e isto deberíámolo aplicar a calquera partido que entre a gobernar o municipio con ilusión e cabeza.

Dada a súa xuventude, se o fai ben pódelle servir de trampolín para empresas mais importantes, pero primeiro ten que demostrar a súa valía neste concello, se non quedará no anonimato coma tantos outros alcaldes anteriores. Esta pode ser a primeira pedra dun futuro mellor para ela, por iso debe asentala ben, con ilusión e acerto. As medias tintas e promesas incumpridas xa estamos moi acostumados, por iso non sería bo máis do mesmo.

A relaxación non é boa compañeira de viaxe para ninguén, e menos cando un ten toda a vida por diante, polo que estes meses que faltan para as próximas municipais deberían ser suficientes para que se empecen a ver "brotos verdes" e nos dean unha alegría a todos, aos que a apoiaron, cousa que sen dúbida ela agradecerá, e aos que non; apoio que en ningún caso debería significar un trato preferencial con respecto a aqueles que estaban no bando contrario. É a alcaldesa de todos, e todos temos os mesmos dereitos e obrigacións. Os privilexios aos amigos sempre acaban resultando negativos. Ao final acaban sendo un lastre na vida cotián das persoas.

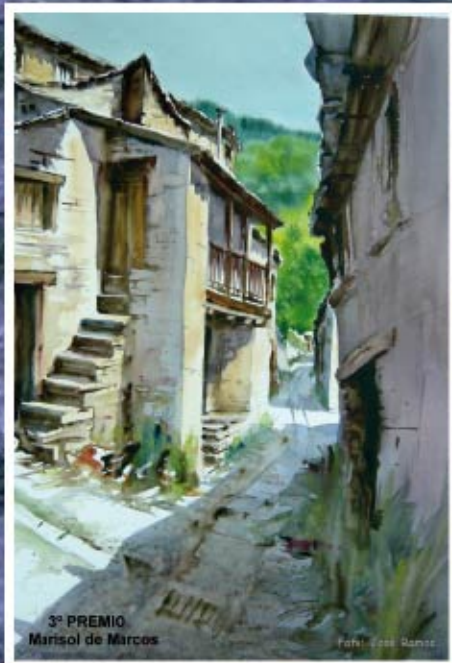
Para finalizar, benvida se isto vai ser positivo para os courelaos, se non, para esta viaxe non facían falta alforxas.

Arturo A.R.

Foto: J. Luis M. Saudo

VII certame de pintura

A cita coa pintura é xa un feito habitual cada segundo sábado do mes de xullo, unha actividade cultural que conta coa organización da Asociación "FONTE do MILAGRO".

Xa son 7 anos celebrando de xeito continuado o concurso, un evento coñecido e recoñecido en case que a totalidade do país e proba de elo que ano tras ano é máis o número de participantes e os lugares onde estes veñen.

Esta sétima edición tivo lugar en Froxán. Este foi o punto de partida e final do Certame; aquí déronse cita algo máis de medio cento de artistas coa intención de acadar algún dos premios cos que contaba o Concurso.

Ás nove da mañá abríase o control para selado dos soportes e rexistro dos

participantes, que logo podían escoller o lugar a plasmar no lenzo ou soporte. Segundo constaba nas bases os participantes podían representar calquera paisaxe ou lugar dentro dos termos do Concello e nun tempo determinado, de aí ven a denominación destes concursos co Certame de Pintura Rápida ó Aire Libre dadas as condicións en canto ó lugar e tempo para realizar a obra.

Os participantes chegados dende Cataluña, Andalucía, País Vasco, A Rioxa, Comunidade Madrileña, Castela-León, Castela - A Mancha, Asturias, Cantabria, Galicia e incluso do veciño Portugal, dan mostra do interese que este evento está a ter no eido da pintura.

O ambiente vivido nese día nalgunha das aldeas ou

URBANO ARZA, S.L.

CONTRATISTA DE OBRAS

MATERIAL DE CONSTRUCCIÓN - MOBLES
FERRETERÍA - BAZAR - ROUPA E CALZADO

Supermercado CLAUDIO

C/ Deputación Nº 41 • 27325 FOLGOSO DO CAUREL (Lugo)
Tfno.: 982 433 026 - Fax: 982 433 055

calquera outro espacio ten unha cor especial, os artistas animado e facendo si cabe máis bela a paisaxe da Serra. É certo que o tempo axudou nesa xornada, un día propio do verán con temperatura agradable e ceo limpo, ofrecendo unha luz e cor que axudaba moito ós participantes.

Permítese calquera técnica polo que os participantes escollen o que mellor e máis cómodo lle resulta: uns óleo, outros acrílico, acuarela, carbonciño etc. dan un toque especial pola variedade.

Non son poucas as dificultades para levar adiante o Certame e máis cando o nivel dos participantes esixe tanto; cabe ter en conta que aquí danse cita os mellores pintores na modalidade de Pintura Rápida e como tal a Organización ten o deber de quedar á altura das circunstancias.

Ás 5 da tarde dáse por finalizado o concurso e os participantes deben entregar a obra realizada, sen asinar ou calquera marca que poda identificalos, agás as que usa a organización para o seu control. Segundo se entrega o soporte, este vaise colocando para a súa exposición e posterior valoración polo xurado que está formado por persoeiros do Arte e Cultura, xentes perfectamente coñecedoras da pintura e técnicas que a arrodean e que se mantén en segredo a súa identidade hasta o momento de xulgar as obras.

Non o ten o xurado fácil á hora de decidir os cadros merecentes de premio; boa parte das obras realizadas foron dun alto nivel e as diferencias á hora de puntuar son mínimas polo que os xuíces deben mirar e remirar unha e outra vez os lenzos, fixarse en cada detalle e valorar minuciosamente para outorgar os premios segundo as categorías que nas bases se recolle.

VII Certame
de Pintura Rápida Ó Aire Libre
"FONTE do MILAGRO"

Premios por Categorías

CATEGORÍA XERAL:

1º Premio

1.500 Euros + Trofeo
José Ignacio Amelivia
Un recuncho de Vilamor
a Rioxa

2º Premio

900 Euros + Trofeo
Carlos Gómez Sosa
Típica construción da zona
Madrid

3º Premio

600 Euros + Trofeo
Marisol de Marcos
Vista dunha rúa de Froxán
Segovia

Accesit

Diego Fernández Columé
Gijón
Severiano Monje Ormaechea
Aranda de Duero, Burgos
Beatriz Seijo Lamas
Fene, A Coruña
Florentino San Juan Velasco
Valladolid
Joan Carles Pérez Sullá
Lleida
Gabriel Casarrubios Martín
Ávila

Premio Pintor Provincial

Eduardo Baamonde
Vilalba

CATEGORÍA INFANTIL

Categoría Menos de 10 anos

Arnau Visuña Costa
O Caurel

Categoría de 11 a 16 anos

Alejandra Vázquez Solano
Ourense

Para rematar o certame e como ven sendo habitual, a organización ofreceu uns aperitivos e viño da Ribeira Sacra

NATURALEZA
E
OSUZO

Tlfs. 982 185 254
649 162 415
Paderne de Caurel

<http://es.geocities.com/marcoschaos/>

CASA de CHAOS

NOVAS

NOVAS CONSTRUCIÓNS NO COUREL

ESTRADA “QUIROGA – FOLGOSO”

Chegar dende Quiroga á capital do Caurel resulta máis doado dende fai unhas datas, a estrada autonómica LU-651 ben de sufrir unha fonda reforma neste traxecto, os 23 quilómetros que separan as dúas Vilas víronse mellorados na súa totalidade; as obras consistiron na mellora do trazado (nalgúns puntos fixéronse variantes) reformouse o ancho da vía, o balado e unha nova e mellor sinalización tanto vertical coma horizontal, unha mellora notoria, pero que non satisface a todos,

segundo se pode apreciar as deficiencias estanse a notar, e moito: desprendementos que durante o inverno se viñeron producindo de xeito xeneralizado dificultando a veces a circulación, acceso a propiedades privadas sen rematar ou imposible, moita dificultade para acceder dende outras vías, cruces de fauna cortados que supoñen un risco para animais o cortarse os pasos habituais ó mesmo tempo se supoñen que o risco esténdese para os condutores da dita estrada o

verse os animais obrigados a modificar rutas e ter que facer máis distancia polo asfaltado, outra razón que creou certa polémica foi o impacto visual que produce: Ou sexa! non todo pinta de cor rosa nesta tan ansiada obra, moita xente sigue a preguntar. Isto vai servir para fixar

poboación no Caurel ou é facilitar un camiño de fuxida das poucas xentes que aquí quedan. Non cabe a menor dúbida dos que habitualmente usan esta estrada estean satisfeitos, facer o percorrido pola vella estrada xa era todo unha odisea.

ESTRADA “SEOANE - HOSPITAL DO CEBREIRO”

Outra obra que esta a crear moita polémica é a que da saída dende Seoane e a parte alta do Caurel así coma algúns lugares do Concello de Pedrafita cara a Autovía A-6. Esta vía na que ten competencias da Deputación Provincial de Lugo leva dende moitos anos atrás en proxecto de reforma e mellora. Esta é unha comunicación de moita importancia para o desenrolo do Concello pola proximidade coa Autovía, a comunicación máis rápida para chegar a calquera punto do estado.

Pouco a pouco vanse arranxando e mellorando algún tramo, pero a lentitude coa que se vai facendo a mellora non está a notarse. Fai un anos púxose en obra o tramo Seoane - Piñeira de pouco máis dun quilómetro, logo un tramo de 3 quilómetros no concello de Pedrafita hasta o límite do Caurel, e por último o treito que une ámbolos dous e que non está rematado na súa totalidade o faltar o balado de protección lateral.

En opinión de moitas xente e colectivos,

Construccións SERVANDO

Servando Méndez Vila

RESTAURACIÓN DE CASAS DE PEDRA
ALBAÑILERÍA EN XERAL

C/. Portugal, 27 - 3º
27004 LUGO

Tels. 630 133 456
616 904 337

as obra e reforma nestes treitos deixan tras de si unha desfeita ambiental, en ningún momento de tivo en conta o impacto creado no medio e máis cando esta estrada atravesa lugares dunha gran importancia natural e paisaxística.

A data de hoxe descoñécese cal e cando será o próximo tramo a executar e si realmente existe un proxecto serio e firme por parte da Deputación, algo que os veciños e veciñas do Caurel xa poñen en dúbidas polo acontecido hasta a data.

A ESTACIÓN BIOLÓXICA XA É REALIDADE

Logo de moitos atrancos, ires e vires, anos de espera e case perda da esperanza, a tan ansiada Estación Biolóxica do Caurel, ubicada en Seoane xa podemos dicir que está rematada, non fai moitos días as obras do edificio en canto a estrutura chegaban a seu fin, xa poucos creemos nunha obra que a maioría consideraba de vital importancia para o futuro da Serra, unha primeira pedra que abra a ilusión e achegue un pouco de luz o Caurel. Parece ser, segundo as noticias de última hora que en breve o centro se poñen en funcionamento. A USC, promotora do proxecto e responsable do mesmo ben de designar director a persoa que rixa e coordine a mesma, e non podía ser outra que o biólogo Javier Guitian, traballador incansable dende os inicios da idea e *alma mater* do mesmo, a su constancia e labor foi moi importante para que proxecto chegara o fin. Esperemos que este sexa a primeira pedra e serva para a declaración do Caurel coma Parque Natural senón o único si un dos poucos camiños para recuperar a Zona.

Delicias do Souto

Doces de castaña

Rúa Nova, s/n • 27325 Folgoso de Caurel
Tlf.: 982 433 026 - Móvil: 629 412 111 • Lugo

25 PRIMEIRAS PORTADAS DA REVISTA A CANDEA

PRODUCTOS ARTESANALES DO CAUREL.

- Castañas en almíbar
- Crema de castañas
- Mermelada de cerezas
- Cerezas en almíbar
- Mermelada de moras
- Mermelada de arándanos ...

Santa Eufemia, 21.Folgozo de Caurel.
 Tlf: 615 598 075 - 675 930 164
www.castanasdocaurel.com

Hoxe en día a música celta ten millóns de seguidores arredor do mundo, pero, ¿esta música realmente é a mesma que tocaban os celtas de fai dous mil anos en Europa? A resposta é complicada, posiblemente a actual música celta pouco tiña que ver coa música dos bardos, poetas e músicos dos pobos celtas.

Por outro lado, non é menos importante a orixe dos instrumentos que se utilizaban podéndonos preguntar hasta que punto son orixinarios destes pobos o froito de relacións culturais ou comerciais con pobos veciños do mediterráneo.

A existencia de instrumentos musicais entre os celtas, como a gaita ou a arpa, só se documentan a partires do século XI d.c. Antes desta época, no século VI a.d., atópanse datos sobre os instrumentos máis antigos utilizados polos celtas, non esquezamos que nesta zona é onde se formou a primeira gran

de cinco ou nove tubos, ou instrumentos mediterráneos como a lira, o aulos ou o caramillo, que revelan intensos lazos comerciais co mundo grego e etrusco. Nunha necrópoles de Austria atopáronse frautas de cerámica e un corno de vaca con boquilla.

Na época da Tenne, segunda e última corrente cultural celta orixinaria da actual Francia que estendeuse a case toda Europa, os achados son moi escasos e redúcense a frautas de oso, atopadas en Gran Bretaña e tamén cornos de madeira e bronce en xacementos irlandeses do século II d.c.

Durante o século I d.c a lira de sete cordas estaba asociada á actividade poética dos bardos e era de orixe grega o que demostra os contactos comerciais e culturais dos celtas co resto de pobos mediterráneos.

O instrumento máis utilizado polos antigos celtas era o "Carnyx", termo grego aplicado a un corno ou trompa vertical terminado en cabeza de animal. Utilizábase nas batallas e atópase documentado o seu uso entre os galos, os gálatas e os celtiberos. Posiblemente este sexa o instrumento antigo inventado e desenvolvido polos celtas.

Os instrumentos celtas máis famosos, como a gaita e a arpa, non aparecen ata a época medieval. A arpa é de orixe céltico, posiblemente dos primeiros séculos de era cristiá, e a gaita é posiblemente de orixe xermánico e non aparece en Irlanda ata o século XII d.c.

Breve Historia da Música Celta

corrente cultural coñecida como celta, a cultura de Hallstatt, situada na zona oriental de Hallstatt, na actual Austria.

Habemos de destacar que durante a época precristián a música debeu ser moi importante entre os antigos celtas xa que, ó no ter a escritura como medio de lembrar feitos pasados era a través das recitacións cantadas dos bardos como se transmitían as vellas historias.

Chegada a época medieval as tradicións bárdicas serían recollidas por os xogres. Os bardos tiveron una importancia moi grande en Gales, sendo estes a orixe dos xogres, cantantes medievais que se estenderon polas cortes de Europa. As recitacións coñecidas da nosa serra, O Caurel, como os brindos, que ben tivesen ter a súa orixe nas recitacións que facían os antigos bardos, que acababan sendo disputas poéticas nas cales gañaba o máis inxenioso

Volvendo ás tradicións celtas máis antigas, nas actuais Austria, Hungría e Eslovaquia, berce das correntes celtas mais antigas, se documentan representacións de danzantes e músicos, estes últimos portando instrumentos de orixe oriental como a zampoña

bretonas, mesturados culturalmente cos pobos xermánicos, da época do bispo Maeloc, durante o século sexto logo de Cristo. Aínda que non se pode negar a existencia dalgún instrumento de vento similar ao que hoxe coñecemos como gaita entre os antigos celtas.

A gaita foi desde hai miles de anos un instrumento universal que se utilizou en Europa, Norte de África e incluso Asia, o que hai que reconecer que nas rexións de la Europa atlántica se desenvolveu cunha sonoridade específica que nos pode facer ver certo parentesco entre a música galega e a escocesa.

Malia que o termo música celta non deixa de ser unha etiqueta comercial, hai certa similitude entre as músicas e o folckolre dos finisterres atlánticos, máis que termo música celta, poderíasele chamar ao meu parecer, música atlántica.

O bretón Alan Stivell no tema "Ar Gelted Goz" (os antigos celtas) emula o son do que posiblemente sería o recitar dun bardo.

Xaime Fariñas e Carolina López

Turismo

CASAS

Rural

CARLOS - COMERCIANTE - DOSINDA

6 HABITACIONES
SALON

APARTAMENTO 4 PLAZAS
COCIÑA

CASA COMPLETA
3 HABITACIONES

Vilamor do Caurel (Lugo)

Información e reserva: Tfno 982 155 618

Desde a Asociación "FONTE do MILAGRO" temos a obriga de dedicar aínda que sexa so un anaquiño de A CANDEA a Angeles García Rodríguez, recentemente falecida e que foi a dona de Germán López Quitoga, membro e asiduo colaborador desta Asociación. O seguinte traballo xa foi publicado no xornal El Progreso e así o titularon.

Requiem por Gelines

Ó longo case que de cen artigos publicados en El Progreso entre os persoeiros que lle dediquei homenaxe figuran, o Príncipe, Vicente Ferrer, Esther Eiros, Julia Otero, María Mariño, etc, de fama nacional e internacional, queridos e admirados. Si nos situamos a máis pequeno entorno, e dentro da cidade de Monforte de Lemos, unha das veciñas predilecta desta bisbarra, (anque non teña nomeamento oficial), por simpatía e agarimos acadados da xente, por extrovertida, pola súa afabilidade, e por a fonda cultura que agochaba con sinxeleza,

con maiúsculas, esa era GELINES.

Como a todos na vida, chegoulle a hora do seu pasamento, pero por virtudes deixou un ronsel de amizades conquistadas que a acugularon de coroas, ramos, e presenza de mostras de dor por tal perda que a acreditan, na derradeira despedida, haber recollido a semente que agromou en cariño, para que a familia recibise o premio de tanta estima que encheu de bagoas os ollos, e os corazóns de sentimentos dos que a coñecían, porque a querían, e por ser esposa, nai, avoa e veciña exemplar.

Como colofón do grupo de Poetas da Ribeira Sacra, Pura Losada, dedicoulle un fermoso poema recitado no funeral por María Jesús González, lido con sentimento e aplaudido con fervor polos asistentes que enchían a igrexa e que rezaba así En memoria de Doña Angeles García Rodríguez:

Corto fue el trayecto que recorrimos juntas, pero nos reconocimos. Hoy te apeas

ACAMPAMENTO O CAUREL CAMPING - BUNGALOWS

ESPERANTE -SEOANE

RESERVAS:

Viajes QUIMATURS - LUGO

Teléfono 982 284 141

Tfno.: Camping: 982 433 101

www.acampamentocaurel.com

de mi tren, sencillamente, mujer regia de la Tierra mía.
Nos veremos; te vas con los ángeles, ¡María Ángeles!
Te espero en la próxima estación en el vagón de primera
con una camelia recién florecida, un racimo de pasas de
mencia y un poema nacido de la pena mía. Te vas con la
niebla, te vas con la bruma del río Cabe, con su espuma.
Una espuma de plata en concha de nácar que labró el
orfebre de la judería, y también el escultor Moure de la
morería con troquel preciso de sabio alquimista de la ?

Compañía. Iré verte con el Cardenal Rodrigo y
con San Vicente, y haré que el druida te reciba en el
Romano Puento. La lluvia de estrellas cae del cielo y la
noche ya no es noche. Nace otra alborada ¿No ves
relucir el Sol por Courel, Escairón y Chantada.

Sen dúbida, ese sol refulxente é a aura luminosa
que irradia GELINES co seu brillo de muller eximia
inesquencible

BOA NOVA PARA OS AFECCIONADOS Ó Sendeirismo

Dende fai poucos días os camiñantes e afeccionados a percorrer os recunchos da Serra do Courel atópanse un novo reto, patear os 68 quilómetros recentemente acondicionados á iniciativa da Asociación Santo Grial de O Cebreiro. Esta ruta está considerada un GR ou de longo percorrido dada a súa lonxitude. O treito comeza en O Cebreiro, mítico lugar no camiño francés e remata onde o pai Lor verte as augas no Sil, Augasmestas, Concello de Quiroga; a súa andaina discorre polos concellos de Pedrafita do Cebreiro, Folgoso do Courel, Pobra de Brollón e Quiroga.

No vindeiro número de A CANDEA, faremos un percorrido e unha descrición por un dos sendeiros que a bo seguro vai ser punto de encontro e referente para os amigos da travesía e natureza, un camiño que acompaña a columna vertebral de O Courel dende o seu nacemento a seu fin e que nos dá acceso a lugares dunha beleza inimaxinable.

Parabéns ó Colectivo Santo Grial por esta iniciativa.

COMPRA - VENDA - ALUGUER

De Casas, Pisos, Fincas etc...

Avda. Coruña, 156-Baixo 27003 Lugo

Tif./Fax 982 813 827

inmobiliarialucense@inmobiliarialucense.com

ENCONTROS POÉTICOS do Lor

O recital poético do Lor xa é un acontecemento habitual nas primeiras datas do mes de setembro. Organizado polo establecemento de Turismo Rural Casa Bonifacio de Vilar de Lor; dende fai uns anos aquí danse cita un bo número de poetas que forman parte do colectivo "Poetas da Ribeira Sacra" e outros.

Pepe Pol, o poeta e cronista de Quiroga e presidente do colectivo e quen coordina a xornada e vai dando paso a cada un dos participantes para que interpreten seus propios versos ou doutro poeta. A xornada cada ano medra en expectación e número de participantes chegando a encher o salón do establecemento hostelero. Tamén ten cabida neste acto a música, así de vez en cando un cantautor anima se cabe o ambiente un pouco máis.

Xa rematado o certame, os propietarios do local e organizadores do evento agasallan os participantes e público en xeral a un aperitivo e viño da Ribeira Sacra, así coma un detalle conmemorativo do recital.

lembranzas

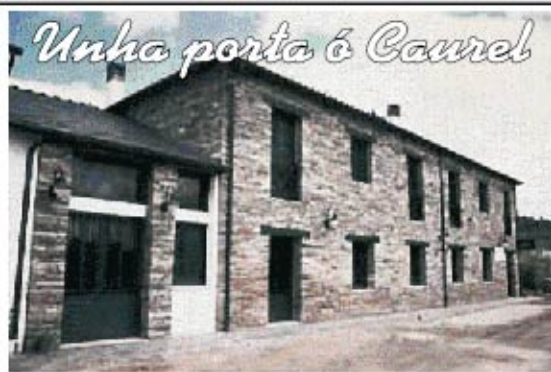
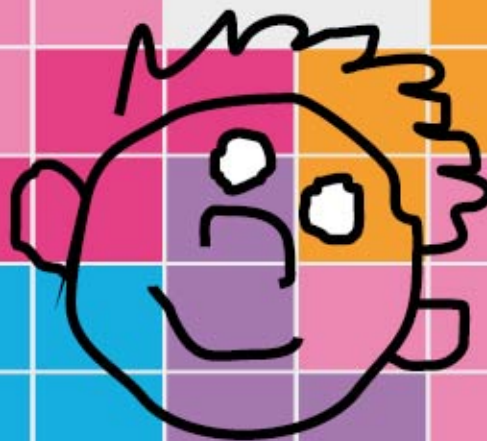
Aínda que sexa nun pequeniño recuncho, dunha páxina de A CANDEA, queremos expresar o noso sentimento e agarimo as familias das persoas que nos últimos meses nos deixaron e que dalgún xeito tiveron moito que ver na vida da Revista do Caurel e da Asociación. E o caso de Guillermo Zearreta Urruzuno membro do colectivo "FONTE do MILAGRO" dende fai anos; falecido fai uns meses. Dende aquí queremos achegar o noso agarimo e ríspeto a familia en xeral e seguirá a ser o socio 135

O mesmo agarimo e sentir transmitimos a dona, fillos, e familia de José Antonio da Casa de Turismo Rural BONIFACIO de Vilar de Lor, colaboradores de A CANDEA e que nos deixou fai unhas datas.

Temos recordo para Santiago de Gallego de Eiriz polo recén pasamento da súa dona. Santiago foi e seguro seguirá sendo un bo colaborador para a recuperación das costumes e cultura do Caurel. Vai para el e a familia o noso máis sentido pésame.

Na foto os participantes diante de Casa Bonifacio.

CASA RURAL BONIFACIO

6 Habitacións con baño - Cociña tradicional
Fermosas paisaxes da Montaña do Lor
 Vilar de Lor, Quiroga - Lugo Tlf. 982185 449
www.loralto.com

Recuncho para Poesía

O Pote co Pipote

Poñer a cocer o pote
 Poñer a uva a ferber
 Botar un grolloño
 Cocer cocer cocer
 Botarlle ó pote pra comer
 Comer ata rebentar
 Comer queixo cego
 Comer pan con ollos
 Comer e beber
 E cocer cocer
 E comer comer
 E unha pinga vai
 E outra pinga ven
 Auga, bebela tamén
 A min fúrame o papo
 O viño móllame o pan
 E untame o touciño
 E faime relamer o fuciño
 A auga lava todo
 O viño por onde vai molla
 E sabe que renega
 É sangue de Cristo
 Música que nos alegra
 Sin beber o viño,
 Qué tristura o camiño

Co viño nace o cariño
 Ouro da Ribeira Sacra
 Ledicia de quen o cata
 Néctar das nosas ribeiras
 Dos ríos do pai Miño

Arde nun candil
 De ben sabidiño.
 ¡Que sede dá o andar
 Sin un grollo pra botar
 Da bota pro camiño.!

Dixo un home morrendo :
 Quero unha taza de viño
 Déronlla, pediu outra,
 E utro pouquiño.
 Bebeuno, sóupolle
 Sanou, pero morreo
 E dixo o seu fillo:
 ¡¡ Vaite!, morríches cheo !!!

Xermán López Quiroga

Viceira

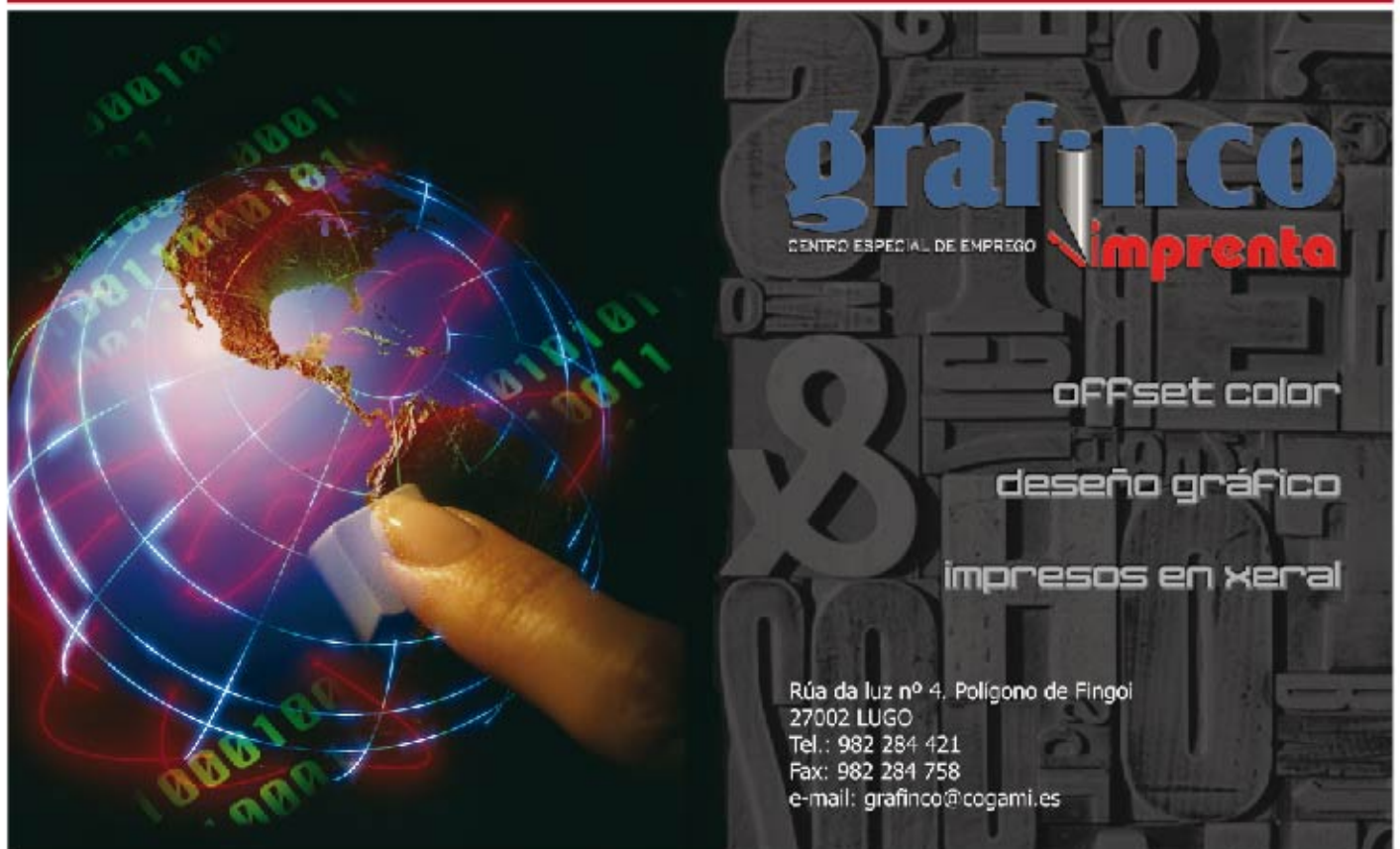
Unha ringleira de ovellas
 subía polo carreiro,
 con elas vello cangado,
 có trespés do seu caxato;
 un cadelo lacazán,
 vella estirpe de palleiro;
 era un camiñar engorde
 entre carpazas e espiños,
 enviño nos seus recordos
 como contando nos coios
 van superando nas poxas
 que tropezan no camiño;
 con dous dedos entre os dentes
 un longo..., longo asubio...;
 cada quen sabe o que quer:
 o cadelo a correr
 vixía, enrosca o rabo;
 o carneiro que vai diante
 para no mesmo carreiro.
 Na faldra do Formigueiros,
 nas valiñas dos regueiros;
 abre o vello o seu fardelo
 e todo o mundo a pacer.

Trespés

O Caurel

No cumo de Formigueiros,
 alto Monte do Caurel,
 onde o home é xigante:
 ten a natureza ós pes;
 sentes un acougo raro,
 os teus ollos van..., e van...;
 ali todo é dimensión,
 a paisaxe é infinda,
 o sosego, a luz, a paz...;
 subes e baixas ós picos
 cal miñado a peneirar;
 nubas altas, que o sol
 lumbriga ata escintilar.
 Senta nun coio...,
 hoxe vamos de vagar :
 estase a facer o mundo,
 a chaira non ten lindeiros,
 non ten uces, nin carqueixas,
 nin camiños, nin carreiros,
 nin paxaros a pirlar;
 non hai pobos, non hai casas,
 nin tellas a fumar;
 hai só unha masa informe,
 fervente na inmensidade.
 Alá enriba,
 Deus olla o panorama,
 leva unha man a súa fronte,
 un frío suor comeza,
 afróuxalle a sublime calma,
 mesmo quere cabrear.
 Como calquera entre os dedos
 engurra forte un papel,
 Deus engurrou esta terra
 e así naceu o Caurel.

Trespés

graf-nco
 CENTRO ESPECIAL DE EMPREGO

Imprenta

offset color
 diseño gráfico
 impresos en xeral

Rúa da Luz nº 4. Polígono de Fingoi
 27002 LUGO
 Tel.: 982 284 421
 Fax: 982 284 758
 e-mail: grafnco@cogami.es

**Aberto dende Semana Santa
ata Outubro**

**Unha área recreativa
en plena natureza
do Caurel**

**Carnes á brasa e
productos da zona**

www.sierradelcaurel.com
oponton@sierradelcaurel.com

LU-651 (KM 28) Entre Folgoso e Seoane

Café-Bar O PONTON

Ferreirós dabaixo
O Caurel
Tel: 982 16 52 18

CAIXA RURAL GALEGA

Si desexas formar parte deste COLECTIVO, participar nas ACTIVIDADES que organiza, recibir a REVISTA no teu enderezo, etc.:
Asociación "FONTE do MILAGRO" Froxán, s/n 27325 O CAUREL - Lugo
A Candeia tamen en: www.galiciadigital.com